

Beslutsunderlag L

Styrelsen 2020-06-05

Diarienummer: 0004/20

Handläggare

Peter Berggren

Telefon: 031-368 54 56

E-post: peter.berggren@gshab.goteborg.se

Göteborg & Co AB:s återrapportering till kommunfullmäktige gällande utvärdering av Program för besöksnäringens utveckling fram till 2030

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Göteborg & Co AB:s återrapportering till kommunfullmäktige gällande utvärdering av Program för besöksnäringens utveckling fram till 2030, antecknas.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Under perioden 2016-17 utarbetade Göteborg & Co AB (nedan Göteborg Co) ett förslag till Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030.

Vid sammanträde 22 februari 2018 fastställde kommunfullmäktige programmet samt uppdrog åt Göteborg Co att initiera och leda arbetet med att utarbeta handlingsplaner utifrån programmet, i nära samverkan med berörda nämnder och styrelser.

En väsentlig del av programmets målbild är att uppnå ett fördubblat antal gästnätter, från 4.5 till 9 miljoner, under programmets period 2015-2030.

Samtidigt beslöts att programmet ska utvärderas en gång per mandatperiod och att en första utvärdering skulle genomföras senast årsskiftet 2019–2020. Den första utvärderingen skall lägga särskilt fokus på programmets ambitiösa målbild.

Göteborg Co skall även återkomma till kommunfullmäktige, vid behov, med förslag på anpassningar eller förändringar av programmet.

Utvärderingen visar att de första fem åren inte når målen fullt ut, den sammanlagda tillväxten i gästnätter för dessa fem år är 13,4%, jämfört med målet på drygt 20%.

Samtidigt visar närliggande större destinationer, som Stockholm, Malmö, Köpenhamn och Oslo, att de alla når, eller överträffar, Göteborgs mål.

Återrapporteringen beskriver, bland annat, utmaningar kring bristen på hotellrum och även låg tillväxt av internationella gästnätter. Ett antal nya hotell planeras och / eller byggs i Göteborgsregionen, vilket kommer att hantera frågeställningen över tid.

Bristen på hotellrum är dock likartad i ett flertal andra större nordiska städer, och bland annat Köpenhamn och Stockholm har en högre belägningsgrad än Göteborg.

Värt att notera är även att valutautvecklingen, under perioden, har utvecklats i en positiv riktning för den lokala besöksnäringen. Både euron och dollarn har ökat i värde, vilket dels innebär att det är klart billigare för utländska resenärer att vistas i Sverige, dels att det är dyrare för svenska resenärer att resa utomlands – båda fallen borde leda till en starkare tillväxt en planerat.

Göteborg & Co avser att under innevarande mandatperiod återkomma med eventuella förslag till säkerställda anpassningar och eventuell revidering av programmet.

Under de senaste månaderna har den pågående Corona / Covid-19-pandemin satt ett totalt stopp för besöksnäringen, vilket innebär ett stort behov av att utvärdera både kort- och långsiktiga program och planer.

Göteborgs Stadshus AB föreslår att Göteborg Co genomför en makroekonomisk analys / diskussion kring påverkan av pandemin på längre sikt (3-5 år) samt dess potentiella effekt på besöksnäringens utveckling i Göteborgsregionen.

Ovanstående analys, samt utvärderingen av de senaste årens tillväxt, kan ligga till grund för en eventuell revidering av målsättningar för Programmet, för besöksnäringens utveckling fram till 2030, samt medföljande strategier och handlingsplaner.

Den strategiska utvecklingen kommer även att beaktas i ordinarie uppföljning, inklusive kommande ägardialoger.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Göteborgs Stadshus AB har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Göteborgs Stadshus AB har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Göteborgs Stadshus AB har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilaga

1. Protokollsutdrag med bilagor Göteborg & Co AB styrelsemöte 23 april 2020

Ärendet

Göteborg & Co AB:s återrapportering till kommunfullmäktige gällande utvärdering av Program för besöksnäringens utveckling fram till 2030.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Under perioden 2016-17 utarbetade Göteborg & Co AB ett förslag till Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030.

Vid sammanträde 22 februari 2018 fastställde kommunfullmäktige fastställde programmet samt uppdrog åt Göteborg Co att initiera och leda arbetet med att utarbeta handlingsplaner utifrån programmet, i nära samverkan med berörda nämnder och styrelser.

Samtidigt beslöts att programmet ska utvärderas en gång per mandatperiod och att en första utvärdering skulle genomföras senast årsskiftet 2019–2020. Göteborg Co skall även återkomma till kommunfullmäktige, vid behov, med förslag på anpassningar eller förändringar av programmet.

I yttrande från styrelsen i Göteborgs Stadshus AB, 18 december 2017, med synpunkter som även stadsledningskontoret ställer sig bakom, konstateras att Göteborg Co genomfört ett ambitiöst, väl underbyggt och gediget analysarbete samt på ett genomarbetat sätt hanterat arbetsprocessens remissvar för att ytterligare utveckla och förädla programmet.

Styrelsen för Göteborgs Stadshus AB föreslog även att en första utvärdering, med särskilt fokus på programmets ambitiösa målbild, de många utredningar och aktiviteter som pågår i staden med koppling till besöksnäringen samt omvärldens kort- och långsiktiga påverkan på programmet, skulle genomföras senast årsskiftet 2019–2020.

Göteborg Co skall även återkomma till kommunfullmäktige, vid behov, med förslag på anpassningar eller förändringar av programmet.

Göteborg & Co avser att under innevarande mandatperiod, 2018-22, återkomma med eventuella förslag till säkerställda anpassningar och eventuell revidering av programmet.

Uppföljning och utvärdering av programmet för mandatperioden kommer enligt uppdrag att genomföras innan årsskiftet 2023/2024 och därefter vid 2027/2028.

Utvärdering

Besöksnäringen i Göteborgsregionen har utvecklats väl under perioden 2015-19, och 2019 visade ett nytt rekord på 5,06 miljoner gästnätter. Det är en sammantagen ökning med 13,4% från basåret 2015, vilket innebär 3,2% per år.

Programmet bygger ambitionen, med en fördubbling av antalet gästnätter till 2030, på en årlig ökning av 4,8% per år. För 2019 innebär det att man skulle nått drygt 20% och sammanlagt legat på 5,38 miljoner gästnätter.

Samtidigt visar närliggande större destinationer, som Stockholm, Malmö, Köpenhamn, Hamburg och Oslo tillväxt på mellan 19 och 22% under samma period. Vilket innebär att de alla når, eller överträffar, Göteborgs mål.

Åtterrapporeringen beskriver, bland annat, utmaningar kring bristen på hotellrum och även låg tillväxt av internationella gästnätter.

Bristen på hotellrum i Göteborgsregionen har varit väl känt under en längre period, och redan under 2017 utarbetade Göteborg Co en arbetsmodell för hotelletableringar.

Ett antal nya hotell planeras och / eller byggs i Göteborgsregionen, vilket kommer att hantera frågeställningen över tid.

Ett antal av de övriga nordiska destinationerna visar likartad brist på hotellrum, och bland annat Köpenhamn och Stockholm har kontinuerligt en högre beläggningsgrad än Göteborg.

Värt att notera är även att valutautvecklingen, under perioden, har utvecklats i en positiv riktning för den lokala besöksnäringen.

Både euron och dollarn har ökat i värde, vilket dels innebär att det är klart billigare för utländska resenärer att vistas i Sverige, dels att det är dyrare för svenska resenärer att resa utomlands – båda fallen borde leda till en starkare tillväxt en planerat.

Sammantaget ses ett behov av en fördjupad analys kring programmet, för besöksnäringens utveckling fram till 2030, nödvändig. Detta för att dels bedöma rimligheten i satta målsättningar mot 2030, dels för att utvärdera varför Göteborgsregionen har visat en klart lägre tillväxt, än närliggande konkurrenter, under perioden 2015-2019.

Utöver detta har den pågående Corona / Covid-19-pandemin, under de senaste månaderna, satt ett totalt stopp för besöksnäringen, vilket innebär ett stort behov av att generellt utvärdera både kort- och långsiktiga program / planer.

Baserat på ovanstående föreslår Göteborgs Stadshus AB att Göteborg Co genomför en makroekonomisk analys / diskussion kring påverkan av pandemin på längre sikt (3-5 år) samt dess potentiella effekt på besöksnäringens utveckling i Göteborgsregionen.

Ovanstående analys, samt utvärderingen av de senaste årens tillväxt, kan ligga till grund för en eventuell revidering av målsättningar för Programmet, för besöksnäringens utveckling fram till 2030, samt medföljande strategier och handlingsplaner.

Den ovanstående beskrivna strategiska utvecklingen kommer även att beaktas i ordinarie uppföljning, inklusive kommande ägardialoger.

Stadshus bedömning

Stadshus gör bedömningen att utvärderingen visar ett tydligt behov av fördjupade analyser, dels relaterat till att tillväxten under perioden 2015-19 inte når uppsatta mål, dels baserat på konsekvenserna av den pågående Corona / Covid-19-pandemin. Analysen kan innebära ett behov av att revidera målsättningar och handlingsplaner för programmet.

Stadshus kommer att följa den strategiska utvecklingen i ordinarie uppföljning samt, vid behov, lyfta frågeställningen i framtida ägardialoger.

Eva Hessman

VD, Göteborgs Stadshus AB

§ 59

Fördjupningsmaterial – Utvärdering av Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling till 2030 (bilaga 3-5)

Göteborg & Co har i uppdrag att utvärdera programmet för besöksnäringens utveckling varje mandatperiod. Som ett komplement till utvärderingen har ett fördjupningsmaterial arbetats fram med förslag till beslut enligt bilaga till kallelsen.

Beslut

1. Fördjupningsmaterial avseende utvärdering av Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030 godkänns.
2. Underlaget översänds till Göteborgs Stadshus AB.

Sekreterare

Jan Persson

Ordförande

Jonas Ransgård

Justerare

Alice Vernersson

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-04-12

Diarienummer 0113/17

Handläggare

Jesper Pamp

Telefon:031-368 40 22

E-post: jesper.pamp@goteborg.com

Fördjupningsmaterial – Utvärdering av Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030

Förslag till beslut

Styrelsen föreslås besluta;

- 1) Fördjupningsmaterial avseende utvärdering av Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030 godkänns.
- 2) Underlaget översänds till Göteborgs Stadshus AB.

Sammanfattning

Styrelsen för Göteborg & Co Kommunintressent AB (fusionerat och namnändrat till Göteborg & Co AB) beslöt vid sammanträde 2017-08-31 föreslå Kommunfullmäktige anta Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030 (hädanefter kallat programmet). Vid sammanträde 2018-02-22 beslöt kommunfullmäktige fastställa programmet samt uppdra åt Göteborg & Co att initiera och leda arbetet med att utarbeta handlingsplaner utifrån programmet, i nära samverkan med berörda nämnder och styrelser. Vidare beslöts att programmet ska utvärderas en gång per mandatperiod och att en första utvärdering ska genomföras senast årsskiftet 2019–2020.

Styrelsen för Göteborg & Co beslöt 2019-12-19 att godkänna en första utvärdering av programmet samt översända denna till Stadshus AB. I dialog med Stadshus AB beslutades att arbeta fram ett fördjupningsmaterial som komplement till utvärderingen. Fördjupningsmaterialet föreslogs närmare beskriva utvecklingen av indikatorerna nationella och internationella gästnätter, sysselsättning samt omsättning, vilka återfinns inom programmet, samt utifrån en sådan beskrivning arbeta fram en strategisk analys av kommande framdrift av programmet, eventuella påverkansfaktorer etc.

Fördjupningsmaterial till utvärderingen av Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling biläggs föreliggande tjänsteutlåtande.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilagor

1. Fördjupningsmaterial – Utvärdering av Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030.

Peter Grönberg, VD

Fördjupningsmaterial - Utvärdering av Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling till 2030

Utvärdering av kvantitativa indikatorer i Göteborgs stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030 - Utvärderingsperiod 2015–2019

Rapporten redogör för en utvärdering av turismens utveckling i Göteborgsregionen utifrån kvantitativa nyckeltal med fokus på besöksnäringens programperiod 2015–2019. Utvärderingen avgränsas på följande indikatorer: gästnätter, internationella gästnätter och turistekonomiska effekter, såsom turismens omsättning och sysselsättning i Göteborgsregionen.

Sammanfattning

Antalet gästnätter uppvisade 2019 en stadig tillväxt under programperioden med en årlig ny rekordnivå. Den svenska marknaden och privatturismen har drivit utvecklingen.

Tillväxttakten avviker däremot negativt från målsättningen under 2019. Detta förklaras delvis med den rådande kapacitetsbristen på hotellrum under de senaste åren i förhållande till den höga efterfrågan. Den höga beläggningsgraden på hotell begränsade ytterligare tillväxt av gästnätter. Utfallet av internationella gästnätter är svårt att utvärdera på grund av systematiskt fel i statistiken.

Det uppskattas att Göteborgsregionens turismnäring omsätter drygt 36 mdkr 2018 varav ca 17 miljarder i exportvärde och sysselsätter ca 18 600 personer enligt en ny beräkningsmodell som tillämpades 2018.

Hur efterfrågan inom besöksnäringens delbranscher och utbudet kommer att utvecklas under de kommande åren som följd av coronavirusets utbredning och dess kraftiga negativa konsekvenser på den globala ekonomin och på samhället i stort är för tidigt att bedöma.

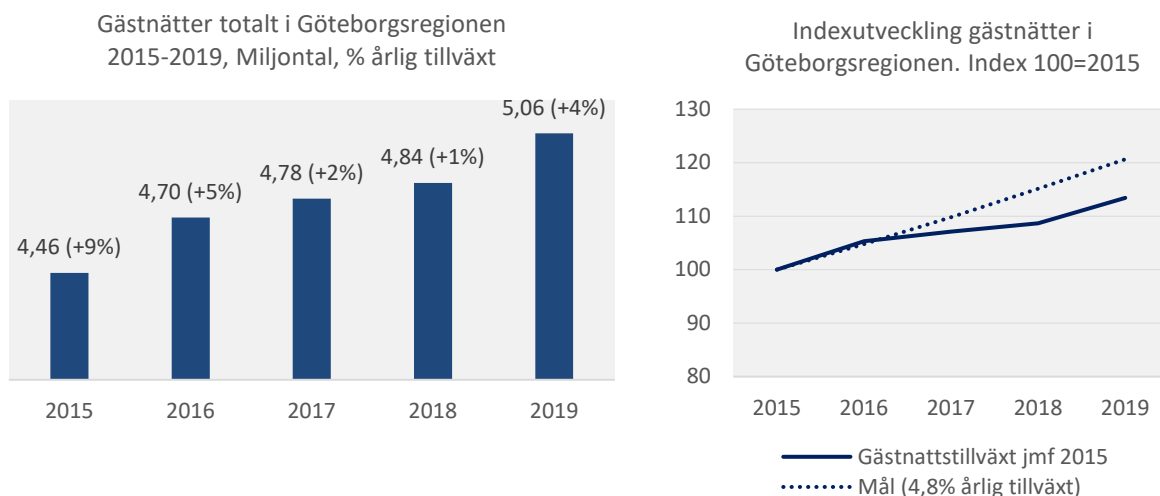

GÄSTNÄTTER

Gästnätter i Göteborgsregionen inkluderar övernattningar på hotell, stugbyar och vandrarhem som rapporterar till SCB/Tillväxtverket. Gästnätter på camping eller övernattningar genererade av andra boendeformer där jämförbar officiell statistik inte är tillgänglig inkluderas inte i beräkningarna.

Mål 2030: Antalet kommersiella gästnätter totalt ökar från 4,5 miljoner 2015 till 9 miljoner 2030. Detta innebär en genomsnittlig årlig tillväxt på 4,8%.

Gästnattsvolymer på rekordnivå men tillväxttakten avviker negativt från målsättningen

Diagrammet till vänster visar antalet gästnätter samt procentuell tillväxt jämfört med föregående år. Indexutvecklingen i diagrammet till höger illustrerar gästnattstillväxten i Göteborgsregionen enligt målsättningen och utfallet i förhållande till referensåret 2015.

Under perioden 2015–2019 noterades årligen en ny rekordnivå för gästnattsvolymer. 2019 uppgick antalet gästnätter till 5,06 miljoner övernattningar. Detta innebär en tillväxt på 13,4% jämfört med referensåret 2015. Utvecklingen var starkast under 2016 och 2019.

Trots den positiva utvecklingen avviker det realiserade gästnattsutfallet från målsättningen sedan 2017. Den genomsnittliga årliga tillväxten av antalet gästnätter har legat på 3,2% hittills under programperioden vilket är lägre än den målsatta tillväxttakten på 4,8%. Detta innebär drygt 320 000 färre gästnätter 2019 än målsättningen. Enligt målet skulle det totala antalet gästnätter ligga på 5,38 miljoner övernattningar 2019, med en tillväxt på drygt 20% sedan referensåret.

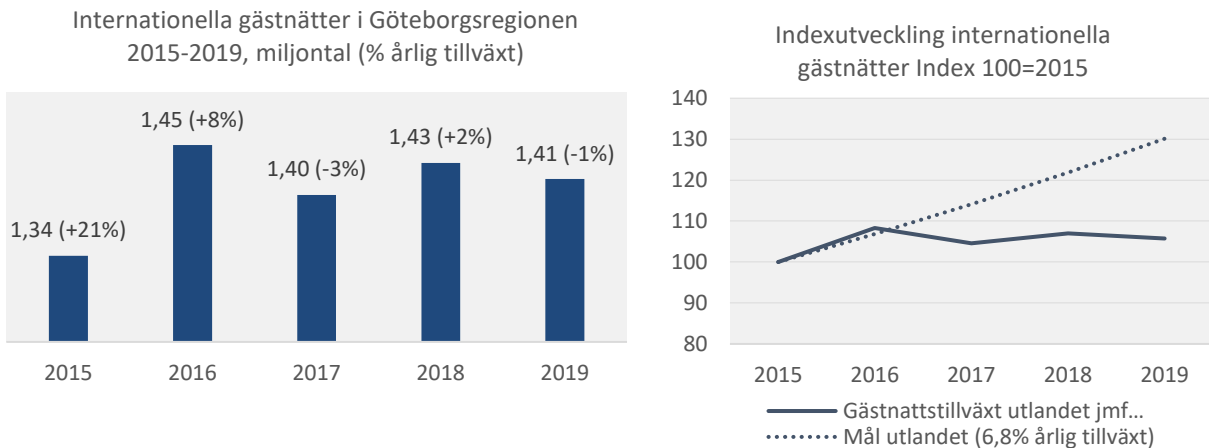
När det gäller utvecklingen i andra städer har storstadsområdena Stockholm (+19% 2019/2015) och Malmö (+21% 2019/2015) hittills följt tillväxttrenden som Göteborg har satt som mål. Detta gäller även andra storstäder i Europa. Den procentuella tillväxten av gästnätter 2019 jämfört med 2015 var +21% i Stor-Köpenhamn, +22% i Hamburg, +20% i Oslo.

Den svenska marknaden

Utvecklingen drevs i stor utsträckning av den svenska marknaden. Antalet svenska gästnätter visade en ökning på 17% sedan 2015 från 3,1 till 3,6 miljoner övernattningar. Flera signaler pekar på att ”svemestra-” och ”hemestra-” trenderna förstärkts under de senaste åren.

Internationella gästnätter

Mål 2030: De internationella gästnätterna ökar från 1,35 miljoner till 3,6 miljoner. Detta innebär en genomsnittlig årlig tillväxt på 6,8%.

Antalet internationella gästnätter i Göteborgsregionen har varierat under de senaste åren och ligger på drygt 1,4 miljoner övernattningar 2019 med en genomsnittlig årlig tillväxt på 1,5% under programperioden.

Basåret 2015 var ett rekordår med en exceptionell ökning av de internationella övernattningarna. Att hålla uppe den internationella gästnattstillväxten på en fortsatt hög nivå kräver att många faktorer samspelar där utbudet av boendekapacitet, reseanledningar och en fortsatt utökning av flygkapaciteten är viktiga delar.

Framväxten av privat korttidsuthyrning via AirBnb och liknande plattformar samt etablering av företagslägenheter gör att en viss del av gästnätterna inte längre syns i den officiella statistiken då dessa boendeformer inte har rapporteringsskyldighet till SCB.

Systematiska fel i statistiken påverkar det internationella gästnattsutfallet

Statistiken ger en missvisande bild av det internationella gästnattsutfallet. Historiskt har det funnits ett stort mörkertal i gästnattstatistiken där nationalitet för en stor del besökare har loggats automatiskt som ”Okänd/ Ej angivet” antagligen av större bokningsplattformar. Den här posten räknades in utländska gästnätter och utgjorde en femtedel av de internationella övernattningarna 2015. Kategorin reducerades rejält några gånger under programperioden vilket påverkade kraftigt det totala utländska gästnattsutfallet (-8% 2016, -22% 2017 och -60% 2019 jmf med föregående år). Mycket talar för att en del av de gästnätter som bokförts som internationella i själva verket varit nationella. Detta medför jämförelsekonsekvenser och svårigheter att värdera förändringar mellan åren. Oavsett om den negativa utvecklingen varit reell eller om statistiken varit överdriven så innebär det en utmaning att återta och utöka andelen internationella gästnätter.

Utländska marknader

Göteborgsregionens besöksnäring präglas till stor del av besökare från Sverige och av marknaderna Norge, Tyskland, Storbritannien, USA, Danmark och Kina. Dessa sex utlandsmarknader ökade sammanlagt sin andel av de totala utländska gästnätterna under programperioden från 50% till nästan 60%.

Gästnätter från USA uppvisade den starkaste procentuella tillväxten följt av Danmark. Antalet gästnätter från USA mer än fördubblades under programperioden och passerade Danmark avseende antalet gästnätter.

De flesta stora utlandsmarknaderna visade en uppåtgående tillväxttrend i större eller mindre utsträckning under programperioden. Den genomsnittliga årliga tillväxten för dessa sex länder ligger på 6%, medan antalet gästnätter har ökat sammanlagt med 26% jämfört med referensåret. Den sammanlagde utvecklingen för dessa marknader ligger i linje med den målsatta nivån medan resten av utlandet visade en minskning på 14% 2019 jämfört med referensåret. Detta beror till mycket stor del på minskningen av "Ej angivet kategorin" som tidigare beskrevs.

Potential för tillväxt från närmarknader

Fler undersökning visar på en mycket god potential att locka fler besökare från skandinaviska närmarknader. De närmaste tre åren planerar fler skandinaver resa kortare avstånd, stanna borta färre dagar och resa mer hållbart (Kairos Travel Trend Report 2019). Detta innebär extra betydelse för egen bearbetning av dessa marknader då Visit Sweden som tidigare ansvarade för att marknadsföra Sverige avvecklat sin verksamhet i Norge och Danmark fr.o.m. 2020.

Besökarvolym och stanntid

Antalet besökare som övernattar och hur länge de stannar är variabler som har en direkt påverkan på antalet gästnätter på en destination. Många destinationer har en ambition att få besökarna att stanna längre.

Antalet övernattande besökare på hotell, stugbyar och vandrarhem ökade från 2,64 till 3,05 miljoner personer 2019 jämfört med 2015. Den genomsnittliga stanntiden minskade något under programperioden (1,69 dagar 2015 vs. 1,66 dagar 2019).

Om man tittar närmare på internationella och svenska besökarvolym vs stanntid ser utvecklingen olika ut. Antalet övernattande internationella besökare ligger på nästan samma nivå 2019 som under 2015 medan den genomsnittliga stanntiden ökade för detta segment från 1,83 dagar 2015 till 1,93 dagar 2019.

Utvecklingen var tvärtom när det gäller svenska besökare. Segmentet visade en ökning i antal personer som övernattar (+21% 2019/2015) medan den genomsnittliga stanntiden för denna

GÄSTNÄTTER TOTALT PER ÅR = NYA BESÖKARE PER DAG X STANNTID (nätter) x 365

En övernattande besökare som bor två nätter på en kommersiell boendanläggning genererar två gästnätter.

grupp visade en nedåtgående trend från 1,63 dagar 2015 till 1,57 dagar 2019. Detta tyder på att svenska besökare reser oftare men andelen korta resor ökar.

Privat och affärssegment

Vilken typ av besökare man lyckas locka till destinationen påverkar antalet gästnätter. Privatsegmentet genererar i regel fler gästnätter eftersom man reser då med familj och vänner. Även antalet personer som bor i ett rum är högre när man reser privat (barnfamiljer, par, vänner). Affärsbesökarna är dock lika viktiga då hotellens kapacitet under vardagar och lågsäsong till stor del utnyttjas av affärssegmentet.

Privatturismen har visat en stark ökning under programperioden 2015–2019. Detta kan bäst följas upp genom statistik om antalet belagda hotellrum på kundsegmenten ”affär, konferens, privat, grupp”. Antalet hotellrum belagda av privatgäster (privat och grupp) visade en ökning med 27% medan segmentet affärs-gäster (affär och konferens) ökade med enbart 4% 2019 jmf med 2015. Ökningen av antalet gästnätter realiserade av privatsegmentet är ännu större.

Affärssegmentet visade en tydlig minskning jämfört med föregående år (-1% 2018, -2% 2019). Detta förstärktes ytterligare under det senaste året till följd av avmattning i konjunkturen då affärsbesökare är betydligt mer konjunkturkänsliga än privatgäster. Segmentet konferensgäster utgör en mindre andel (9% av de belagda hotellrummen 2019) men de har visat den starkaste tillväxten över tid (+38% för belagda hotellrum 2019/2015). Detta tack vare att det arrangerades betydligt fler möten/konferenser 2019 jämfört med 2015. Enligt Göteborg & Co:s mötesdatabas arrangerades 84 möten 2015 medan bolaget var involverad i eller har kännedom om 207 genomförda möten under 2019.

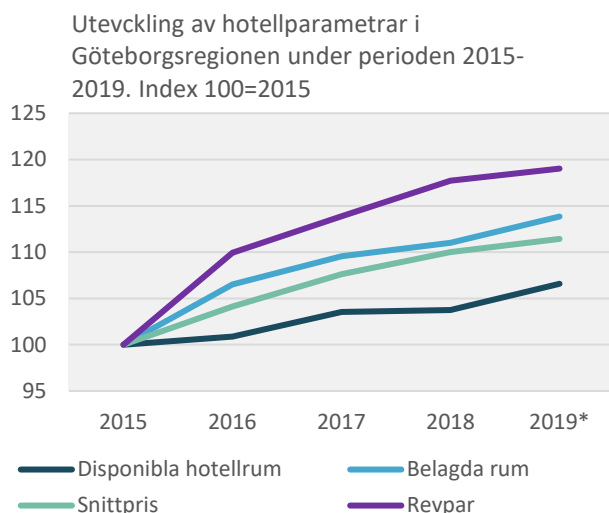
BELAGDA HOTELLRUM = SÅLDA HOTELLRUM ≠ (INTE LIKA MED) ANTALET GÄSTNÄTTER

Sålda hotellrum är inte lika med antalet gästnätter. Två personer kan bo i ett dubbelrum. I det här fallet genererar ett belagt/sålt hotellrum två gästnätter.

En barnfamilj bestående av två vuxna och två småbarn som bor i samma rum under en weekendresa (fredag, söndag) genererar två sålda rum och åtta gästnätter i samband med resan. Boendekostnaden för den här familjen blir ungefär samma som för en person som bor ensam i ett rum dock genererar varje besökare extra intäkter inom andra områden genom sin konsumtion.

Hotellens kapacitet har varit en naturlig begränsning för tillväxt av gästnätter

Hotellens kapacitet är en förutsättning för tillväxt av gästnätter. Hotellens kapacitetsökning under två år innan programperioden (+5% 2014 och +2% 2015) var viktigt för att kunna möta den höga efterfrågan. Hotellrumstillskottet genererades av Gothia Towers tredje torn, Kviberg Park Hotel & Conference samt Comfort Hotel Göteborg. Som visas av den successiva ökningen av hotellens beläggning till rekordhöga nivåer lyckades marknaden snabbt absorbera det nya hotellrumtillskottet under programperioden.

Efterfrågan har vuxit mer än utbudet av hotellrum. Som man ser i diagrammet har antalet belagda/sålda hotellrum ökat dubbelt så mycket (+14%) som hotellens kapacitetsökning (+7%) under 2019 jämfört med 2015.

Beläggingsgraden visade en kraftig ökning både i Göteborgsregionen och i Göteborgs kommun under 2015–2019. I Göteborg var beläggingsgraden över 70% för sex av tio nätter under 2019, dvs. 60% av årets alla dagar. Detta innebär att hotellens kapacitet begränsar den potentiella tillväxten av antalet gästnätter,

såvida man inte lyckas detaljstyra efterfrågan till perioder med vanligtvis lägre beläggingsgrad.

	Beläggingsgrad hotell (rum, %)				
	2015	2016	2017	2018	2019*
Stor-Göteborg	64,0	67,6	67,7	68,5	68,5
Göteborgs kommun	67,4	70,6	71,1	72,0	72,5

Källa: SCB/ Tillväxtverket, 2019 preliminär statistik

Beläggingsgraden var högst både i Göteborgsregionen bland storstadsområdena och i Göteborgs kommun jämfört med Stockholm och Malmö. I en skandinavisk jämförelse var beläggingsgraden på hotell högre enbart i Köpenhamn (78,7%) och i Helsingfors (72,7%) 2019. (Benchmarking Alliance)

Hotellen står för en stor majoritet av gästnätterna i Göteborgsregionen (92%). En hög beläggingsgrad på hotell begränsar ytterligare tillväxt av gästnätter på grund av att det inte finns tillräckligt med rum att bo i. Utifrån erfarenheter från andra städer brukar marknadskrafterna hitta sina vägar att möta efterfråga, oftast genom privatuthyrningskanaler.

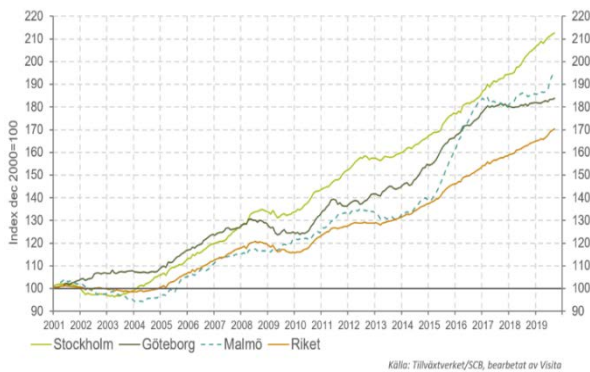
BELÄGGNINGSGRAD PÅ HOTELL = ANTALET BELAGDA (SÅLDA) HOTELLRUM / ANTALET DISPONIBLA HOTELLRUM (%)

Beläggingsgraden anger hur många hotellrum hyrdes ut i förhållande till antalet disponibla rum för en period.

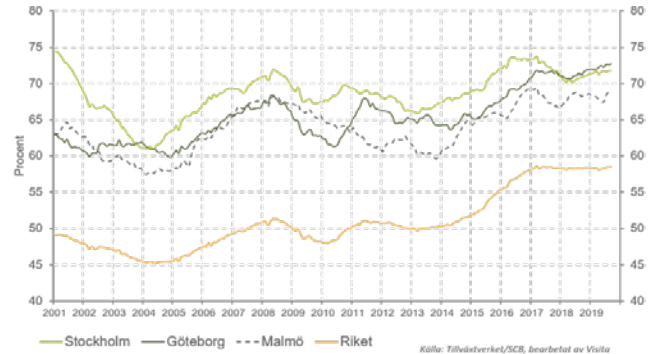
Efterfrågan på hotellrum ökar snabbare än utbudet

Ett tecken på den höga efterfrågan är att antalet belagda hotellrum har ökat kraftigt även i de andra storstadsregionerna Stockholm och Malmö under de senaste åren. Göteborgsregionen har inte haft lika stort tillväxtutrymme på grund av att genomsnittliga belägningsgraden var på en konstant hög nivå under 2017–2019. Detta har lett till att Göteborgsregionen börjat tappa marknadsandelar avseende gästnätter från 11,1% 2015 till 10,9% 2019.

Indexutveckling av antalet belagda hotellrum fram till sept. 2019, Index 100=dec. 2000

Utveckling av hotellens belägningsgrad 2001–2019

Konsekvens: hotellpriserna drivits upp

Den höga belägningsgraden driver även upp hotellpriserna vilket kan påverka destinationens attraktionskraft negativt under de kommande åren om hotellinvesteringarna dröjer.

Både de genomsnittliga hotellrumspriserna i Göteborgsregionen och hotellens intjänandeförmåga (RevPar) var nära priserna i Stockholm under 2019. Snittpriset för ett hotellrum ökade med 11% i Göteborgsregionen 2019 jämfört med 2015, medan prisökningen var enbart 6% i Stockholmsregionen. Detta får anses vara ett onaturligt tillstånd då flera fasta kostnader är betydligt högre i Stockholm än i Göteborg.

Ökningen av snittpriset kan sannolikt till del förklaras av att produktens kvalitet utvecklats men också av ökad efterfrågan. Ett högt snittpris kan, ur ett destinationsperspektiv, ha effekten att en destination uppfattas som dyr att besöka.

En sund lönsamhet i besöksnäringen, där boende är en del, är viktig för en hållbar tillväxt över tid och kan tillsammans med andra faktorer ligga till grund för en fortsatt investeringsvilja.

Effekterna av den kommande kapacitetsutbyggnaden

Antalet hotellrum i Göteborgsregionens 114 hotellanläggningar ligger på 11 775 rum i genomsnitt för 2019. Göteborgs stad stod för merparten av hotellrummen (78%). Hotellens kapacitet, dvs antalet disponibla hotellrum, ökade med 6% under programperioden.

Att det finns en investeringsvilja syns i påbörjade och planerade hotelletableringar i Göteborgsregionen. Om allt går enligt planerna kommer de kommande årens planerade nyetableringar och kapacitetsutbyggnad utöka antalet disponibla hotellrum med ca 30% motsvarande ca. 3600 nya rum fram till 2026 jämfört med 2019. Uppgifterna om kapacitetsutbyggnad är från december 2018 och uppdateras kontinuerligt av Göteborgs Conventions Bureau.

Erfarenheter både från Göteborg och från andra städer visar att större kapacitetstillskott under en kort tid innebär att efterfrågan kortsiktigt inte möter tillgänglig kapacitet. Det har erfarenhetsmässigt inneburit att hotellens nyckeltal försämrats under en tid innan efterfrågan kommit ikapp.

Andra boendeformer

De övriga kommersiella boendeanläggningarna visar större tillväxsvängningar mellan åren i avseende gästnätter. Stugbyar och vandrarhem genererade sammanlagt över 420 000 gästnätter under 2019, en ökning med ca. 20% sedan 2015. Kapacitet för stugbyar och vandrarhem mäts i antal bäddar.

Camping är inte medräknad varken i de målsatta gästnattsnyckeltalen eller i de övriga beräkningarna av gästnattsvolymer som denna rapport avser. Campingplatserna i Göteborgsregionen genererar dock nästan lika många gästnätter som stugbyar och vandrarhem. Gästnätterna på camping visade dock en nedåtgående utveckling över tid, -4,3% sedan 2015.

Information om kommande kapacitetsutbyggnad eller nyetableringar inom dessa boendeformer finns inte i dagsläget.

Klimatdebatt & flygskam

Klimatdebatten, ”Gretaeffekten” och därmed större miljömedvetenhet främst bland yngre åldersgrupper stärkte ”svemester” trenden ytterligare.

Inrikesflyget visade en kraftig minskning i antalet passagerare (-14% 2019/2018, Källa: Swedavia) delvis som en effekt av att fler företag introducerade nya resepolycys till förmån för mer hållbara resealternativ och delvis då digitala möten började ersätta resor i större utsträckning.

Även antalet sålda SJ-resor ökade betydligt under det senaste året (+8% 2019/2018, Källa: SJ pressmeddelande).

”Flygskam” och ”hemestra” trenderna kommer att påverka val av färdmedel och resebeteendet håller på att förändras främst i de skandinaviska länderna. Man vill göra kortare resor än tidigare, helst kortare weekendresor, stanna borta färre dagar samt flyga mindre till förmån för fler resor med tåg.

Valutakursens utveckling

Besöksnäringen gynnades av kronans kraftiga försvagning från 2014. Exempelvis har det blivit ca. 30% billigare för en amerikan att besöka Sverige 2015 jmf med 2013 och nästan 9% billigare för en euroanvändare. Trenden har fortsatt sedan dess och kronan försvagades med nästan ytterligare 10% både gentemot dollarn och euron fram till 2019. I dagsläget råder det en stor osäkerhet kring vad som kommer att ske vad gäller den svenska kronan under år 2020.

Den svaga svenska kronan gjorde utlandsresorna för svenskar betydligt dyrare än tidigare och efterfrågan på utlandsresor bland svenskar minskade till förmån av fler resor på hemmaplan.

Tillgänglighet

Flyget har en avgörande roll för tillväxten av internationella gästnätter. ”Cirka 60 procent av de internationella gästnätterna i Sverige kan tillskrivas flyget” enligt rapport från Tillväxtverket. (Flygets roll för besöksnäring och miljö i Sverige, Copenhagen Economics, 2019 på uppdrag av Tillväxtverket).

Både antalet destinationer som nås med direktflyg från Landvetter (exkl. charter) och det totala passagerarantalet ökade betydligt under perioden 2015 - 2019. Det totala passagerarantalet på Landvetter ökade sammanlagt med 8% 2019 jmf 2015. Tillväxten av passagerarantalet på enbart utrikestrafik visade en ökning på 14% under samma period. Även utbudet på Landvetter flygplats har utökats sedan referensåret 2015 tack vare att den kommersiella trafiken flyttades över från Säve till Landvetter. Som följd av detta kunde lågprisbolagen WizzAir och Ryanair öka sin trafik på Landvetter. Även flera nya direktlinjer till större hubbar har återupptagits eller etablerats.

TURISMENS EFFEKTER PÅ EKONOMI, EXPORT OCH SYSSELSÄTTNING

Turismens totala omsättning i Sverige var 336,7 miljarder kronor 2018 enligt Tillväxtverkets senaste beräkningar utifrån turismsatellitkontot (TSA). Av detta var utländska turisternas konsumtion, det vill säga turismexporten, 144 miljarder. Den totala turismkonsumtionen i Sverige motsvarar en ökning på 22% 2018 jämfört med 2015. Under perioden 2015–2018 ökade de utländska turisternas konsumtion med 35% medan tillväxten av den svenska turismkonsumtionen enbart var 13% på nationell nivå. Beräkningarna för 2019 publiceras av Tillväxtverket senare under året.

Turistekonomiska effekter på nationell nivå 2018 (källa: SCB/ Tillväxtverket)

	Turismen i Sverige	Förändring 2018/2015 Sverige
Omsättning/ Konsumtion totalt	337 Mdkr	+22%
Exportvärde/ Utländsk konsumtion	144 Mdkr	+35%
Sysselsatta med turism	172 400 personer	+11%

Om man tittar på antalet anställda enbart i Göteborgsregionens hotell- och restaurangnäring i sin helhet (SNI 51–56) så ser man en ökning på 11% under perioden 2015–2018.

För att få en förenklad koppling till de nationella turismsatellitkontoberäkningarna har vi gjort en ny uppskattning av turistekonomiska effekter i Göteborgsregionen. Skattningen baseras på destinationens marknadsandel avseende gästnätter på hotell, stugbyar och vandrarhem vilket innebär 10,8% för gästnätter totalt och 12,2% för utländska gästnätter 2018. Utifrån detta uppskattas att turismen omsätter drygt 36,4 mdkr 2018 (30,7 mdkr 2015) i Göteborgsregionen varav 17,6 miljarder i exportvärde 2018 (14,3 mdkr 2015) och sysselsätter ca 18 600 personer 2018 (17 200 pers. 2015). Observera att basvärdena för 2015 i besöksnäringens programmet är inte desamma som i beräkningar enligt den nya modellen.

Enligt beräkningarna ökade den utländska turismkonsumtion i snabbare takt över tid jämfört den svenska konsumtionen. Data indikerar att den utländska konsumtionen svarar för nära hälften av Göteborgsregionens totala turismkonsumtion enligt föreliggande beräkningsmodell. Turismexporten gynnades givetvis av den svaga kronan som försvagats trendmässigt mot euron, dollarn och pundet sedan 2013.

Ovanstående regionala beräkningar är inte exakta och ger snarare en indikation och en övergripande skattning av turismens ekonomiska effekter historiskt. Den ger inte möjligheter att uppmärksamma vikande trender inom undergrupper eller potential på branschnivå.

Det allmänna ekonomiska läget

Följsamheten mellan BNP utveckling och efterfrågan på hotellrum har historiskt sett varit bra. De rådande förutsättningarna till följd av Coronaviruset och de åtgärder och restriktioner som vidtagits för att hantera situationer gör det svårt att förutse om följsamheten blir lika bra som förut.

Efterfrågan inom besöksnäringen stimulerades under de första åren av programperioden av det gynnsamma ekonomiska läget och högkonjunkturen. Ekonomin bromsade dock in under 2019 och BNP-prognoserna reviderades ner redan under början av året. Innan Coronavirusets

utbredning var de största orosmolnen för den globala ekonomin och därmed även för besöksnäringens utveckling klimatsituationen, presidentvalet i USA 2020, handelskonflikten mellan USA och Kina samt konsekvenser av Brexit. De konjunkturkänsliga segmenten inom besöksnäringen började visa en minskande trend, såsom affärsturism och shoppingturism. Nya konsumtionsmönster har vunnit mark och besökarnas shoppingbeteende förändras delvis på grund av digitaliseringens och e-handelns ökning.

Hur hushållens konsumtionsutrymme påverkas framöver är svårt att bedöma i skrivande stund.

Coronavirusets effekter

Besöksnäringen drabbades hårt av Coronakrisen. Resandet minskade kraftigt under andra halvan av mars på grund av de gradvisa restriktionerna och reseavrådan från UD. Många av regionens närmarknader stängde sina gränser. De flesta evenemang ställdes successivt in eller flyttades till hösten 2020. Hotellen och konferensanläggningarna har hanterat nästan enbart avbokningar under mars och vissa har i princip fått allt avbokat. Allt detta har lett till att hela besöksnäringen tappade den största delen av sina kunder bestående av hitresande besökare både från Sverige och internationellt. Konsekvenserna fortplantar sig i ytterligare led eftersom det påverkas även de flesta underleverantörer.

Hotellens beläggningsgrad började minska kraftigt från vecka 10. Vanligtvis ligger hotellens beläggningsgrad i Göteborgsregionen nära 70% under en vanlig marsmånad.

Beläggningsgraden har legat på ca. 10% under vecka 13 enligt statistik från Benchmarking Alliance.

Detta ledde till att turismens omsättning gick ner med ca 85% under vecka 13 och i ännu större utsträckning veckan efter enligt Göteborg & Co:s beräkningar. Många verksamheter, både hotell och företag inom transportsektorn anpassade därför verksamheten till ett minimum. Konsekvenserna har gjort att många aktörer fått akut likviditetskris.

Situationen slår hårt även mot regionens arbetsmarknad på grund av många varsel, permitteringar och uppsägningar inom nästan samtliga av besöksnäringens delbranscher. Till slutet av vecka 14 varslades drygt 49 500 personer i Sverige sedan den 1 mars, varav ca 35% inom näringarna hotell, restaurang, kultur, nöje och fritid.

Diarienummer: 0113/17

Handläggare: Louise Lindblad
Tel: 070-372 30 63
E-post: louise.lindblad@goteborg.com

Utvärdering av Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030

Förslag till beslut i styrelsen för Göteborg & Co AB

Styrelsen föreslås besluta

- 1) Utvärdering avseende Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030 godkänns.
- 2) Rapporten översänds till Göteborgs Stadshus AB.

Sammanfattning

Styrelsen för Göteborg & Co Kommunintressent AB (fusionerat och namnändrat till Göteborg & Co AB) beslöt vid sammanträde 2017-08-31 föreslå Kommunfullmäktige anta Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030. Vid sammanträde 2018-02-22 beslöt kommunfullmäktige fastställa programmet samt uppdra åt Göteborg & Co att initiera och leda arbetet med att utarbeta handlingsplaner utifrån programmet, i nära samverkan med berörda nämnder och styrelser. Vidare beslöts att programmet ska utvärderas en gång per mandatperiod och att en första utvärdering ska genomföras senast årsskiftet 2019–2020. Göteborg & Co uppdras även att återkomma till kommunfullmäktige med förslag på anpassningar eller förändringar av programmet.

I yttrande från styrelsen i Göteborgs Stadshus AB (2017-12-18), med synpunkter som även stadsledningskontoret ställer sig bakom, konstateras att Göteborg & Co genomfört ett ambitiöst, väl underbyggt och gediget analysarbete samt på ett genomarbetat sätt hanterat arbetsprocessens remissvar för att ytterligare utveckla och förädla programmet.

Styrelsen för Göteborgs Stadshus AB föreslår att en första utvärdering, med särskilt fokus på programmets ambitiösa målbild, de många utredningar och aktiviteter som pågår i staden med koppling till besöksnäringen samt omvärldens kort- och långsiktiga påverkan på programmet, genomföres senast årsskiftet 2019–2020. Göteborg & Co delar Göteborgs Stadshus AB:s uppfattning att besöksnäringens programmet målbild är ambitiös samt att ett flertal faktorer i omvärlden påverkar möjligheten att nå programmets målbild och strategier men finner att det i dagsläget är för tidigt att göra en saklig, trovärdig och vederhäftig bedömning av, och som konsekvens härav, eventuell revidering av programmet och dess målbild.

Arbetet med att i samverkan med berörda styrelser och nämnder ta fram handlingsplaner kopplade till besöksnäringens programmet fem strategier och dess nyckelfrågor pågår och omfattar flera av bolagets olika delar och ansvarsområden. Arbetet med handlingsplaner under programperioden fram till 2030 har sin utgångspunkt i att planeringsperioden är lång och att framtida behov inte i alla delar är kända. Utvärderingen av programmet en gång per mandatperiod kommer tydligare att säkerställa programmet aktualitet och Göteborg & Co avser att under innevarande mandatperiod återkomma med eventuella förslag till säkerställda anpassningar och eventuell revidering av programmet.

Bolagets arbete med att genomföra uppdraget avseende besöksnäringens programmet kommer att intensifieras genom samordning och ledning av nyligen utsedd processledare (nyinrättad befattning) för programmet. Uppföljning och utvärdering av programmet för mandatperioden kommer enligt uppdrag att genomföras innan årsskiftet 2023/2024 och därefter vid 2027/2028.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetet med besöksnäringens programmet sker inom ramen för Göteborg & Co:s verksamhet och berörda nämnder och styrelser förväntas bidra inom ramen för respektive organisations budgetramar. Ekonomiska konsekvenser av de förslag och aktiviteter som kommer ur handlingsplanernas åtgärder beskrivs och hanteras i ordinarie beslutsprocesser.

Olika Perspektiv

Barnperspektivet

Det fortsatta arbetet med besöksnäringens programmet inklusive handlingsplaner och åtgärdsområden ska i sina förslag och aktiviteter ta hänsyn till barnperspektivet där det är relevant.

Jämställdhetsperspektivet

Det fortsatta arbetet med besöksnäringens programmet inklusive handlingsplaner och åtgärdsområden ska i sina förslag och aktiviteter ta hänsyn till jämställdhetsperspektivet där det är relevant.

Mångfaldsperspektivet

Det fortsatta arbetet med besöksnäringens programmet inklusive handlingsplaner och åtgärdsområden ska i sina förslag och aktiviteter ta hänsyn till mångfaldsperspektivet där det är relevant.

Miljöperspektivet

Det fortsatta arbetet med besöksnäringens programmet inklusive handlingsplaner och åtgärdsområden ska i sina förslag och aktiviteter ta hänsyn till miljöperspektivet där det är relevant.

Omvärldsperspektivet

Det fortsatta arbetet med besöksnäringens programmet inklusive handlingsplaner och åtgärdsområden ska i sina förslag och aktiviteter ta hänsyn till omvärldsperspektivet där det är relevant.

Bakgrund

Styrelsen för Göteborg & Co Kommunintressent AB (fusionerat och namnändrat till Göteborg & Co AB) beslöt vid sammanträde 2017-08-31 föreslå Kommunfullmäktige anta Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030 (bilagt). Vid sammanträde 2018-02-22 beslöt kommunfullmäktige fastställa programmet samt uppdra åt Göteborg & Co att utvärdera programmet en gång per mandatperiod, att vid behov föreslå Kommunfullmäktige anpassningar eller förändringar samt att första utvärderingen ska genomföras senast årsskiftet 2019–2020.

Ärendet

Med anledning av uppdrag i tidigare ägardirektiv för Göteborg & Co kommunintressent AB (fusionerat och namnändrat till Göteborg & Co AB) utarbetade bolaget ett program för besöksnäringen, "Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030". Kommunfullmäktige beslöt vid sammanträde 2018-02-22 anta programmet samt uppdra till Göteborg & Co att initiera och leda arbetet med att utarbeta handlingsplaner utifrån programmet, i nära samverkan med berörda nämnder och styrelser. Vidare beslöts att programmet ska utvärderas en gång per mandatperiod och att en första utvärdering ska genomföras senast årsskiftet 2019–2020. Göteborg & Co uppdras även att återkomma till kommunfullmäktige med förslag på anpassningar eller förändringar av programmet.

Göteborgs Stadshus AB:s yttrande

I yttrande från styrelsen i Göteborgs Stadshus AB (2017-12-18), med synpunkter som även stadsledningskontoret ställer sig bakom, konstateras att Göteborg & Co genomfört ett ambitiöst, väl underbyggt och gediget analysarbete samt på ett genomarbetat sätt hanterat arbetsprocessens remissvar för att ytterligare utveckla och förädla programmet.

Med hänvisning till programmets ambitiösa målbild och de många utredningar och aktiviteter som pågår i staden med koppling till besöksnäringen, föreslår styrelsen för Göteborgs Stadshus AB att en första utvärdering genomföres senast årsskiftet 2019–2020 och då beaktar följande övergripande kommentarer:

"Målbilden kring 2030 är mycket ambitiös, i jämförelse med andra aktörers bedömningar om framtida tillväxt utmanande. Det finns en risk att målen kommer att vara svåra att nå. För att uppnå ambitionen kring gästnätter från 2015 till 2030 krävs en årlig tillväxt på 4,5%, med en årlig tillväxt av internationella gästnätter på 6,8%. I jämförelse med andra aktörer är detta högt, till exempel:

- WTTC (World Travel & Tourism Council) beräknar Sveriges tillväxt av internationella gästnätter till 3,3% per år till 2027.
- UNWTO (FN:s turistorganisation) beräknar Sveriges tillväxt av internationella gästnätter till 1,8% per år till 2030.
- Londons strategiska plan beräknar sin egen tillväxt till 2,9% per år till 2025, med en ökning av internationella på 3,4% per år.

Det pågår flera strategiska utredningar kring besöksnäringen i Göteborg, som kan ha stor påverkan på möjligheten att leverera på målbild och strategier. Dessa förväntas vara färdiga under 2018, de mest väsentliga är:

- Arenautredningen - Beroende av beslut kring framtida investeringar i evenemangsområdet samt dess strategiska och verksamhetsmässiga konsekvenser.
- Genomlysning av EM i Ridsport - Extern genomlysning, analys samt förslag till konsekvenser förväntas vara genomfört första halvåret 2018.
- Beslut av Konkurrensverket kring finansieringsmodeller för destinationsutveckling - för närvarande överklagat av Göteborgs Stad.

Omvärldens kort- och långsiktiga påverkan samt preliminära slutsatser på handlingsplanernas påverkan på programmets måluppfyllnad. ”

Besöksnäringens programms målbild avseende tillväxt och internationella gästnätter

Målbilden för Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling anger att turismen till Göteborg år 2030 har fördubblats och då omfattar 9 milj gästnätter, från 4,5 milj år 2015. Det innebär att tillväxten i gästnätter är 4,5 % per år. Internationella gästnätter ska öka från 1,35 milj till 3,6 milj vilket innebär en årlig ökning med 6,8 %.

Vidare anger målbilden att 12 500 nya jobb på hel- eller deltid ska skapas och att omsättningen i besöksnäringen förväntas öka från 24 miljarder kronor år 2015 till ca 40 miljarder år 2030.

Besöksnäringens programms målbild, indikatorer, ambitioner och strategier ligger genomgående på en hög nivå och det finns självklart risk att omvärldsfaktorer, investeringsplaner och andra förväntade förutsättningar medför att programmet bör/ska förändras och anpassas till nya förutsättningar.

Göteborg & Co delar således Göteborgs Stadshus AB:s uppfattning att besöksnäringens programms målbild är ambitiös men finner att det i dagsläget är för tidigt att göra en saklig, trovärdig och vederhäftig revidering av målbilden. Bolaget behöver ytterligare tid att tillsammans med övriga aktörer arbeta mer med innehållet i programmet och tillsammans med dessa bedöma framfarten i investeringar och planer för att, som grund för eventuell förändring, säkrare kunna värdera rimligheten i programms målbild.

Göteborg & Co avser att under innevarande mandatperiod återkomma med eventuella förslag till säkerställda anpassningar och eventuell revidering av programmet.

Strategiska utredningar inom Göteborgs Stad

Som påpekas ovan pågår flera utredningar med bäring på besöksnäringen i Göteborg och därför påverkar möjligheterna att nå målbild och strategier.

Arenautredningen

Pågående process kring utredning av nya arenor påverkar ur flera aspekter framdriften av besöksnäringens program. Det gäller främst möjligheterna att värva evenemang, vilka snabbt blir färre. Stadens nuvarande utbud av arenor innebär begränsningar gällande vilka evenemang som, tekniskt sett, är möjliga att arrangera. Effekten blir att stadens attraktivitet som samarbetspartner och arrangör minskar, med påföljd att stadens varumärke som evenemangsstad urholkas. Avsaknaden av en tydlig tidplan och målsättning för ny arenapark innebär utmaningar i att bedöma på vilket sätt en sådan kan bidra till programmets målbild.

Genomlysning av EM i ridsport

Baserat på den genomlysning som Göteborgs Stadshus AB genomförde av evenemanget "FEI EM i Ridsport" 2017 beslutade styrelsen i Göteborgs Stadshus AB vid sammanträde 2018-05-07 om fem olika uppdrag och utredningar att genomföra inom TKE-klustret i syfte att säkerställa framtida evenemangsrelaterade projekt. Av de områden som lyftes fram för fortsatt utveckling har i första hand "Genomlysning av destinationens evenemangsstrategi" samt "Utvärdera och uppdatera befintliga projektmodeller" nära koppling till arbetet med besöksnäringens program. Båda dessa är också föremål för pågående arbete inom ramen för stadens arbete med framtagning av handlingsplaner till besöksnäringens fem strategier.

Stadshus beslutsunderlag inför framtagande av evenemangsstrategi utarbetades i nära samverkan med Göteborg & Co och Got Event i kontinuerlig dialog med intressenter, både från Göteborgs Stad och externt, samt med insikter från fördjupade omvärldsanalyser. I underlaget beskrivs behovet av en förtydligat fokus på evenemang för Göteborgs Stad samt förslag om en övergripande struktur för det vidare arbetet. Den huvudsakliga inriktningen för Göteborgs Stads långsiktiga ambition inom evenemang är ett balanserat fokus mellan attraktionskraft (för näringsliv och inflyttande) och social utveckling (utveckla ett samlat Göteborg, för boende och närregion). Samtidigt skall detta fokus säkerställa goda reseanledningar för besökare, och därigenom vara en del av ett starkt underlag för att nå turistekonomiska effekter i enlighet med Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030. Efter beslut i Göteborgs Stadshus styrelse 2019-09-30 fick Göteborg & Co, i nära samverkan med Got Event, i uppdrag att arbeta fram en fullständig evenemangsstrategi för Göteborgs Stad.

Avseende uppdraget att utvärdera och uppdatera befintliga projektmodeller har Göteborg & Co och Got Event under 2019 arbetat intensivt med att etablera en gemensam projektmodell och under q1 2020 kommer en första version av det nya projektstyrningsverktyget att presenteras. Införandet av projektstyrningsverktyget skapar goda förutsättningar att bjuda på och leverera större evenemang. Det nya arbetssättet systematiserar projektarbetet samt skapar repetitiva

förmågor och projekt med högre kvalitet. Genom enhetligt arbete identifieras ständigt återkommande förbättringar i t.ex. verksamhetsprocesser och bemanning. Den kompetenshöjning arbetet medför bidrar också till ett effektivare arbetssätt och en mer prioriteringsdriven portfölj.

Övriga tre uppdrag utifrån genomlysningen av "FEI EM i Ridsport" angående Arbetssätt och kompetenshöjning kring offentlig upphandling, Åtgärder för förbättrat arbetssätt inom TKE-klustret samt Göteborgs Stadshus AB:s roll i förhållande till TKE-klustret har genomförts och redovisats separat.

Beslut av konkurrensverket kring finansieringsmodeller för destinationsutveckling, överklagat av Göteborg stad

Konkurrensverket inledde 2014 en granskning av Göteborgs kommuns inköp av varor och tjänster från det då delägda bolaget Göteborg & Co Träffpunkt AB. Konkurrensverket meddelade 2017-04-19 beslut om lagöverträdelse från kommunens sida varpå Göteborgs kommun 2017-06-09, genom ombud från Front Advokater, överklagade beslutet till Förvaltningsrätten.

Förvaltningsrätten beslöt 2019-11-06 att avslå Göteborgs kommuns överklagan varpå Göteborgs Stad, genom ombud hos Front Advokater, begärt prövningstillstånd för överklagan hos Kammarrätten.

Ärendet är en ägarfråga för Göteborgs Stad och stadsledningskontorets ledning hanterar frågan. Göteborg & Co har uppmanats att under pågående legala process fortsätta bedriva verksamhet i enlighet med nuvarande arbetssätt.

Omvärldens och handlingsplanernas påverkan på programmets måluppfyllnad

Omvärldens kort- och långsiktiga påverkan

Möjligheterna till måluppfyllnad av besöksnäringens programmet påverkas av en rad omvärldsfaktorer som bolaget har att bevaka och förhålla sig till. Utöver konkreta projekt och planer inom staden kommer bl a förändringar i klimatet och dess konsekvenser, ökade krav på hållbarhet och socialt tänkande i planering och verkställighet, konjunkturen och den ekonomiska utvecklingen nationellt och internationellt samt trygghet och urban samlevnad påverka besöksnäringen och dess målbild. Teknikutveckling och politiska förändringar i världen är andra exempel på faktorer som påverkar besöksnäring och turism.

I sitt fortsatta arbete med besöksnäringens programmet har Göteborg & Co att på bästa möjliga sätt följa och anpassa arbetet med måluppfyllnad, handlingsplaner, åtgärder samt uppföljning och utvärdering efter omvärldens kort- och långsiktiga påverkan på verksamheten.

Pågående arbete med handlingsplaner

Göteborg & Co har i enlighet med kommunfullmäktiges beslut en ledande roll i arbete med handlingsplanerna och ska

- peka på åtgärder som bör prioriteras för att göra skillnad i förhållande mot 2030-målet
- initiera, leda och samordna arbetet med att utarbeta handlingsplaner
- i samråd med berörda ta fram underlag för beslut (per styrelse/nämnd)
- ansvara för att följa upp Göteborgs Stads gemensamma arbete för besöksnäringens utveckling.

Arbetet med att i samverkan med berörda styrelser och nämnder ta fram handlingsplaner kopplade till besöksnäringens programmet fem strategier och dess nyckelfrågor pågår och omfattar flera av bolagets olika delar och ansvarsområden. Arbetet med handlingsplaner under programperioden fram till 2030 har sin utgångspunkt i att planeringsperioden är lång och att framtida behov inte i alla delar är kända. Utvärderingen av programmet en gång per mandatperiod kommer vidare att säkerställa programmets aktualitet.

Strategierna anger att Göteborgs Stad ska:

1. Verka för att säkerställa **investeringar** i de verksamheter som utgör motorer för besöksnäringens utveckling
2. Utarbeta **långsiktigt hållbara finansieringslösningar** för åtgärder som syftar till att utveckla destinationen och staden
3. Utveckla **samverkansformerna för hållbar destinationsutveckling** mellan såväl stadens olika delar som med näringsliv och akademi
4. I **stadsplaneringen** beakta besöksnäringens behov
5. Aktivt verka för ett gynnsamt **näringslivsklimat** och en **tryggad kompetensförsörjning**.

Till programmets strategier har kopplats ett antal åtgärder och prioriterade aktiviteter där samarbetspartners till respektive åtgärd och strategi har definierats. Processen har kommit olika långt inom aktivitetsplanens olika delar men har ännu inte resulterat i färdiga handlingsplaner. Nedan redovisas den första versionen av handlingsplaner, ett arbete som pågått sedan mars 2018. Enligt bolagets interna tidsplan kommer en andra version att utarbetas med start i januari 2020.

Prioriterade åtgärder per strategi:

Övergripande: Kopplar till flertalet strategier	Berörd nämnd/styrelse	Status per december 2019
1. Ta fram en evenemangsstrategi för Göteborg.	Gbg & Co, GSHAB, övriga bolag i TKE-klustret m fl.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Magnus Hallberg.

Strategi 1: Investeringar		
1. Identifiera investeringsbehov i turistisk infrastruktur, utanför kluster Turism, Kultur & Evenemang.	Gbg & Co, Higab, FK, IoFF, Kultur, P&N, TK, SDF, Framtiden m fl.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co VD/Ledning.
2. Säkerställa förutsättningar för investeringar i ökad kommersiell boendekapacitet.	Gbg & Co, BRG, FK, SBK.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Lennart Johansson.
Strategi 2: Hållbara finansieringslösningar		
1. Initiera en utredning om stadens framtida finansieringsmodell i samband med evenemang och internationella möten.	Gbg & Co, SLK, GSHAB, VHR, TRV.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Ledning.
2. Intensifiera processen att kunna erbjuda fri kollektivtrafik i samband med möten.	Gbg & Co, (VGR), Västtrafik.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Lennart Johansson.
Strategi 3: Utveckla samverkansformer		
1. Formalisera Nälsögats uppdrag och organisatoriska tillhörighet.	Gbg & Co, TK, SLK.	Genomfört. Ansvarig Gbg & Co Magnus Hallberg.
2. Formalisera samverkan med GR.	Gbg & Co, GR, BRG.	Genomfört. Ansvarig Gbg & Co Lars Isacson.
3. Göra översyn, utvärdera och föreslå förändring av befintliga samverkansformer med perspektiv på destinationsutveckling.	Gbg & Co, GR, BRG, TK, Kultur, SBK, P&N, SDF, Social Resurs m fl.	Arbete inleds under 2020. Ansvarig Gbg & Co VD/Ledning.

Strategi 4: Stadsplanering		
1. Etablera former för att säkra besöksnäringsspektivet i arbetet med stadsbyggnadsplaner, på både kort och lång sikt.	Gbg & Co, SBK, P&N, BRG mfl.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Åsa Borvén.
2. Konkretisera behovet av mötes- och evenemangsplatser (etablerade och nya).	Gbg & Co, TK, FK, Kultur, P&N, IoFF, Miljö m fl.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Magnus Hallberg.
3. Säkerställ plan för tillgänglighet och framkomlighet under byggnationstiden med fokus på besöksnäringen.	Gbg & Co, TK, P-bolaget m fl.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Andrea Jovell.
Strategi 5: Gynnsamt näringslivsklimat och tryggad kompetensförsörjning		
1. Kartlägga kompetens- och utbildningsbehov för besöksnäringen, samt undersöka förutsättningarna för skräddarsydda utbildningar och matchningsprogram.	Gbg & Co, GR, BRG	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Lars Isacson.
2. Säkerställa effektivitet i myndighetskontakter.	Gbg & Co, BRG, SBK, Miljö, Social Resurs, TK.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Ledning.
3. Säkerställ kopplingar mellan innovationsprogrammet och besöksnäringsspektivet.	Gbg & Co, GSHAB, SLK, BRG.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Ossian Stiernstrand.

En nyinrättad befattning som processledare för besöksnäringsspektivet har bemannats, vilken sedan 1 december 2019 från bolagets sida leder arbetet med att genomföra uppdraget avseende programmet.

Fortsatt arbete

Som framgår av ovanstående kommer arbetet med besöksnäringens programmet inklusive handlingsplaner och åtgärder att intensifieras genom en särskild samordning av den nyligen utsedda processledaren för programmet. En uppföljning och utvärdering av programmet för mandatperioden kommer enligt uppdrag att genomföras innan årsskiftet 2023/2024 och därefter vid 2027/2028.

Bilagor

Bilaga 6 Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030.

Expedieras

Göteborgs Stadshus AB